

ПРОГРАМ РАДА ¹
ISS/KS N011
Надземни водови

Овај програм рада усвојен је на седници Комисије која је одржана 22.04.2013., а одобрен је од стране Стручног савета за стандардизацију у областима електротехнике, информационих технологија и телекомуникације, на седници која је одржана 22.04.-30.04.2013. године.

0 Увод

Стручни рад Института за стандардизацију Србије у појединим областима стандардизације одвија се у комисијама за стандарде и сродне документе, које су основна техничка радна тела. По потреби, ради извршавања појединих задатака из својих делокруга, комисије за стандарде могу образовати радне групе, као и друга стална и повремена радна тела. На основу чланова 78. и 79. Статута Института и тачке 4, *Интерних правила стандардизације – Део 2: Образовање и рад комисија за стандарде*, KS N011 ради на следећи начин:

Област рада Комисије за стандарде јесте припрема стандарда за надземне електричне водове изнад 1 kV наизменичног напона (1,5 kV једносмерног напона) на основу којих се утврђују конструкцијски захтеви за извођење водова, безбедност људи, одржавање, рад и заштиту животне средине. Стандарди се баве механичким оптерећењима, чврстоћом водова, размацама, као и испитивањима на конструкцији, опреми и темељима водова. Из подручја примене изузети су стандарди који се баве испитивањима на провoдницима и изолаторима.

Одговарајући међународни и европски технички комитети које прати комисија KS N011 су следећи: IEC/TC 11, *Overhead lines*, Надземни водови и CLC/TC 11, *Overhead electrical lines exceeding 1 kV a.c. (1,5 kV d.c.)*, Надземни водови који прелазе 1000 V наизменичне струје и 1 500 V једносмерне струје, CLC/SR 11, *Flexible magnetic media for digital data interchange*, Флексибилни магнетни медији за дигиталну размену података.

¹ При преводу на енглески језик треба користити израз „business plan“.

Комисија је основана Решењем Института за стандардизацију Србије под бр. 647/9-31-02 од 9. 5. 2008. године.

1 Пословно окружење

1.1 Опште

У контексту намера да се Република Србија што пре интегрише у Европску унију, у току је процес усаглашавања националног са европским законодавством, које се врши путем преузимања европских стандарда и директива Новог приступа ЕУ. На основу тог процеса, комисије за стандарде Института врше усаглашавање српских стандарда са европским стандардима и то усвајањем европских стандарда као националних. Осим тога, приликом преузимања европских као српских стандарда морају да се повуку сви национални стандарди који су у супротности са европским стандардима за исте предмете стандардизације. По том принципу и Комисија KS N011 врши преузимање европских стандарда и сродних докумената као националних.

У земљама у развоју постављено је много нових надземних водова, за разлику од развијених земља где је градња нових успорена, а у први план је стављено реновирање водова чији је животни век при крају. Поред преноса електричне енергије, као основне намене, приликом инсталције и одржавања надземног вода мора се узети у обзир и безбедност радника. Повећано је интересовање за HVDC (и EHVDC) водovima, тако да IEC/TC 11 ово прати на међународном плану и доноси публикације из ове области.

У тренутни састав Комисије није укључено ниједно мало и средње предузеће са територије Републике Србије. Чине се напори да се представници ових предузећа укључе у рад Комисије.

1.2 Захтеви тржишта

Корисници стандарда које је објавила Комисија KS N011 углавном су јавна предузећа, извођачи радова и пројектанти.

1.3 Технолошки трендови

Повећано је интересовање за EHVDC пренос (пренос једносмерном струјом високог напона) и могућ је пораст у области преноса наизменичном струјом. Нове технологије су присутне у конструкцијама водова, као што су водови са високом импедансом и експанзијом снопа (ВЕХ).

1.4 Тржишни трендови

У многим земљама у развоју присутна је значајна експанзија мреже надземних преносних водова. Повећано је коришћење обновљивих извора енергије, као што је на пример хидроенергија.

1.5 Еколошко окружење

Стубови далековода су углавном челичне конструкције, проводници су од бакра или алуминијума и челика, док изолатори могу бити од стакла, порцелана или полимера. Стубови далековода пројектовани су за минимални животни век од 30 година и често су у употреби и након овог периода. Међутим, са развојем преноса једносмерном и наизменичном струјом, морају се узети у обзир ефекти короне, RIV-а и електромагнетног поља, заједно са избором земљишта и визуелним утицајем.

1.6 Заинтересоване стране

Активни чланови Комисије су представници дистрибутивних предузећа, јавних предузећа и пројектантских кућа.

1.7 Укључивање малих и средњих предузећа (МСП)

За рад Комисије је важно укључивање малих и средњих предузећа. Чине се велики напори да се то учини.

2 Циљеви и стратегија

Циљеви су следећи:

- објављивање и развијање стандарда по динамици задатој у плану рада Комисије;
- стална промена стандарда у складу са развојем нових технологија и захтева корисника;
- одржавање и промоција знања које се стиче објављивањем стандарда из ове области.

Стратегија за достизање задатих циљева:

- надзор над тржиштем и технолошким трендовима који помажу развој стандарда;
- максимални консензус за нови пројекат;
- ревизија циљних датума за све послове.

2 План активности

На међународном плану неопходно је успостављање блиске сарадње са IEC/TC 115. Комисија KS N011 планира да прати рад и одлуке Комисије KS N115. Активности треба да буду тако организоване да извршење дефинисаних циљева буде у предвиђеном временском периоду.

3 Корисни линкови за све наведене активности

[Комисија ISS/KS N011](#), [Међународна техничка комисија IEC/TC 11](#),
[Европска техничка комисија CLC/TC 11](#)